

To malere på Thorup Strand

Ingeborg Thygesen og Anders Peter Simonsen

Af Finn Løkkegaard

Malerægteparret
Thygesen og Simonsen 1962.

I foråret 1958 erhvervede et ægtepar sig et husmandssted lige bag klitterne ved redningsvejen vest for Thorup Strand. Det var kunstmalerne Ingeborg Thygesen og Anders Peter Simonsen. De var da i deres bedste alder, han 51 og hun 48. De kom fra Københavns-området, fra Amager, hvor storbyens boligbyggerier bredte sig på bekostning af den natur, som de holdt af.

Om sommeren havde de et par år været på Jyllands vestkyst. Ved en tilfældighed opdagede de, at husmand og fisker Helmer Nielsen og hans kone, Sara, havde hendes barndomshjem til salg, og købte det. Den dyrkbare del af de 10 tønder land blev bortforpagtet til en nabo og besætningen, en ko, solgt. I laden og stalden indrettede de udstillingslokaler, som de kaldte »Kostalden«, og viste vej til ophængningerne med skilte, dér hvor Thorup Strandvej møder redningsvejen og ved opkørselen til deres hjem og arbejdssted.

Aalborg Amtstidende 7. juni 1959

(Reportage fra et besøg hos A.P. Simonsen og Ingeborg Thygesen i deres nye hjem)

Et husmandssted, der producerer kunst.

Særpræget maleriudstilling ved Thorup Strand

(...) Er deres udtryksform end forskellig, er deres indstilling til kunsten ens. Eksperimenter og abstraktioner ligger dem fjernt. Malerkunsten skal bygge på traditioner, siger A.P. Simonsen. Dermed mener jeg, at det manuelle, altså dette rent håndværksmæssige, skal være i orden. Men derefter gælder det om, at malerens personlige opfattelse gør sig gældende. Det er deri kunst adskiller sig fra håndværk.

Ingeborg Thygesen supplerer ivrigt: Man skal ane det menneskelige i hvert eneste penselstrøg. Se blot figuren der – selv om det er en gipsafstøbning, er der liv og varme helt ud i de yderste fingerspidser. Sådan skal kunst være ... Ærlig ... Derfor skal man først og fremmest lære at se. (...)

Anders – som kaldtes *A.P. Simonsen* – var født i Kvols på Viborg-egnen i 1907, men vokset op ved Odense, hvortil hans forældre var flyttet, da han var lille. Her kom han i malerlære hos en mester, som også var amatørkunstner. Det gav ham lyst til faget, og via et par kunstmalere i Odense kom han til P. Rostrup Bøyesens malerskole i København. I 1935-36 var han i Paris og i lære hos blandt andre Marcel Gromaire. Da havde han allerede i 1933 haft sin første udstilling på Kunstnernes Efterårsudstilling. Her og på Charlottenborg var han også repræsenteret de følgende år, indtil han og andre af Rostrup Bøyesens elever dannede gruppen »Bølleblomsten« i 1942. Her udstillede han senere i 1940'erne.

Hos Rostrup Bøyesen traf han *Ingeborg Thygesen*, som blev hans kone i 1937. Hun var fra Norge og kom som 20-årig til København, hvor hun både var på Kunstakademiet og altså hos Rostrup Bøyesen. Også hun var med i »Bølleblomsten«. Hun debuterede som udstiller i Oslo i 1934, hvor hun havde studeret på akademiet, og udstillede senere på Kunstnernes Efterårsudstilling og altså hos »Bølleblomsten«. Hele livet var hun tæt forbundet med Sørlandet i Norge, hvor hun havde haft sin barndom, og udstillede hyppigt dér.

Det var altså to fuldbefarne malere, der i 1958 dukkede op på Thorup Strand. Her skulle de to fra storbyen falde til blandt en lokalbefolkning, som kulturelt stod dem meget fjernt. Simonsen fortæller med et glimt i øjet, hvordan en fisker, som stod og så ham male, sagde: »No hår do well snår få't det lærred fjettet godt øwwer!«

En kone fra egnen, der var kommet ind på deres udstilling, stod og trykkede sig med et spørgsmål, som hun stillede, da Ingeborg havde forladt lokalet. Hun ville vide, om de nøgne damer på billederne var hans kone, og åndede lettet op, da han sagde ja. En anden af de stedlige koner spurgte til prisen på et maleri. For sjov nævnte Simonsen et meget stort beløb. Siden viste konen respekt for ham.

Økonomien havde det for øvrigt ikke for godt. Simonsen måtte – ligesom i tiden på Amager – tage arbejde som malersvend. Han underviste på kurser i kunstmaling i Fjerritslev, og huset bag klitten udlejede de til sommergæster. De kunne dog også sælge billeder på de udstillinger, de deltog i. Af og til faldt der et legat af, og på deres ældre dage fik de begge penge fra Statens Kunstfond.

Sammen med vestjyske kunstmalere udstillede de i en gammel skolebygning i Humlum lige syd for Oddesundbroen på en udstilling, som blev arrangeret af en maler, kaptajn Fritz Schrøder.

Ingeborg Thygesen: Får i klitten. (1977).

Jyllands-Posten 11. april 1960

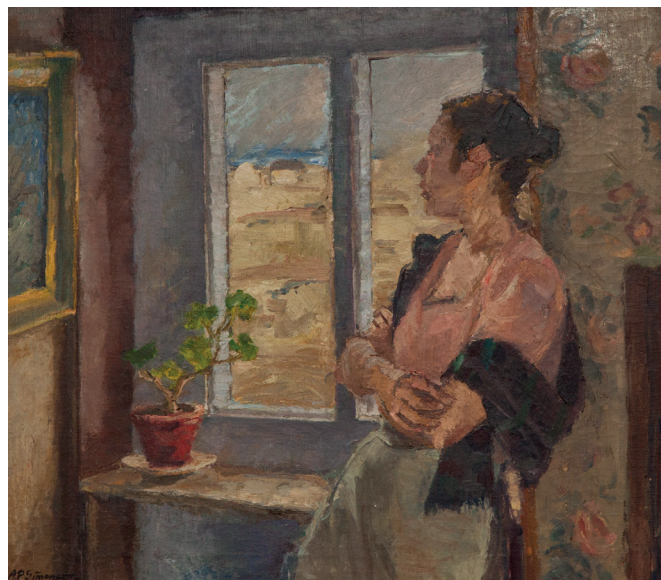
Nobelt Forår i Humlum

Årets første udstilling i de lavloftede vestjyske skolestuer hos Fritz Schrøder

(...) Især bør man hæfte sig ved Ingeborg Thygesens landskaber fra Jammerbugten. Disse klitter og dette hav er så ofte blevet foreviget, at man skulle tro, at der ikke var mere at hente dér, men for Ingeborg Thygesen har det nye miljø snarere virket som en befrielse. Malerisk temperament har hun altid haft, og her i disse billeder kommer det for alvor til udfoldelse. Hun tolker lyset og farverne med stride, tykke penselstrøg og gennemmaler lærredet med en frydefuld veloplagthed, der giver genklang i beskuerens sind. Hvert eneste af hendes billeder er fuldt og helt gennemsyret af malerisk sind. Havet tordner i blåt, og den gulgrønne marebalm sprøjter mod himlen. Alt er bevægelse, rytme og farveglæde. En strålende kunstnerinde. (...)

A.P. Simonsens portrætter og interiørbilleder viser et helt andet sind, stilfærdigt, nærmest indadvendt, men alligevel med en lignende koloristisk nerve, som fruens billeder har. Mens hun udelukkende finder inspirationen udenfor i solen og blæsten, søger han sine emner inden døre i det lukkede rum. »I midt-dagsstunden«, hvortil Ingeborg Thygesen har siddet model, er et smukt eksempel på hans maleri. Kvindefiguren med den rosa kjole og det sorte sjal korresponderer fornemt med væggen svagt blomstrede tapet, det lergule landskab uden for vinduet og pottplantens grønne og røde accenter. Atmosfæren i billedet, figurens placering og plastiske udformning har rod i en tidligere tids kunst. Man kommer til at tænke på Chr. Dalsgaards berømte billede af pigen, der tegner på den duggede vinduesrude. Men den nuancerede og stoflige farvebehandling i A.P. Simonsens maleri er helt nutidig.

Hjemme hos sig selv udstillede de i »Kostalden« både alene og sammen med kolleger fra Humlum-udstillingerne og fra hovedstadsgruppen »Paraplyer«, som dog var blevet reorganiseret med nærmereboende medlemmer. De udstillede i 1960'erne blandt andet i Aarhus, Aalborg, Løgstør og Odense. Ingeborg udstillede også i Sørlandet, blandt andet i Christianssands Kunstforening, som tog hende til sig som en af deres egne.

A.P. Simonsen: *I middagsstunden*. Malerens hustru ved et østvendt vindue i hjemmet. (1960). Gennem vinduet ses fiskepladsen på Thorup Strand.

Ingeborg Thygesen: *Fiskere på Thorup Strand*. (1981).

Aalborg Amtstidende 10. februar 1963

(Omtale af udstilling i Løgstør)

To Han Herred-malere udstiller for kunder i Himmerland

(...) [Ingeborg:] *Vi sælger selv vore billeder – fortrinsvis gennem udstillinger i »Kostalden«, fordi vi ikke ønsker at være afhængige af kunsthandlere. Min mand har fået tilbud fra sådanne med faste månedlige udbetalinger.*

– *Løbende indtægter kan måske virke fristende, bryder A.P. Simonsen ind. Men en fast aftale med en kunsthandler betyder almindeligvis, at man skal forpligte sig til at levere for eksempel fire billeder om måneden. Bandt jeg mig til et sådant, ville jeg føle mig ufri – jeg kom da under et pres, hvorunder jeg næppe kunne arbejde. (...)*

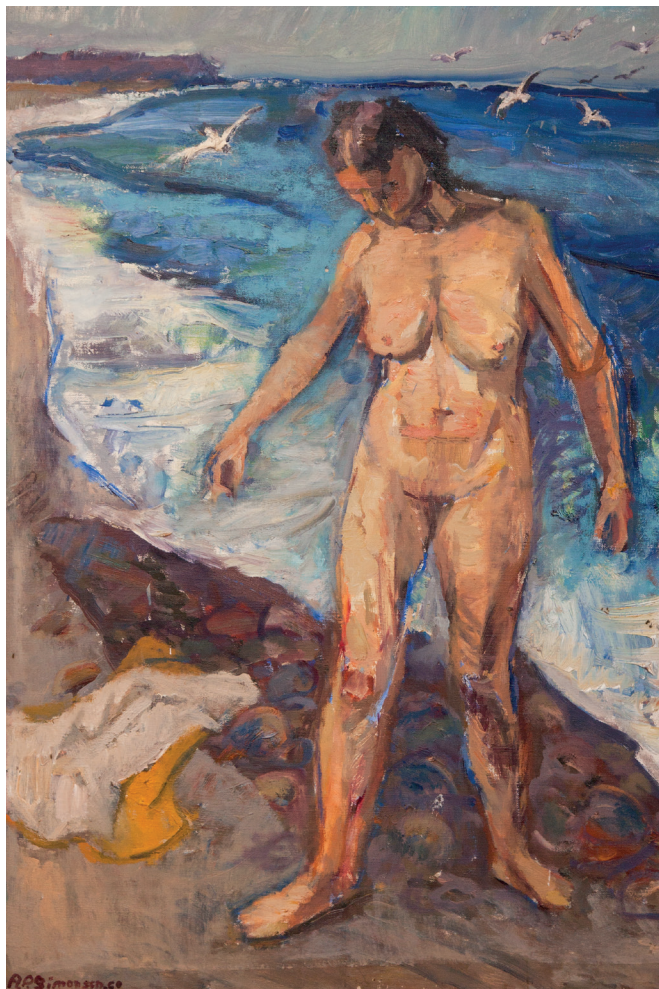
Thisted Amts Tidende 17. april 1962

(Anmeldelse af udstillingen »De 5 Humlum-malere + 1« 13.-25. april i »Kostalden«)

Mere inspiration i klitterne end i en »stoværelses« i byen. Kunstmalerægtesparret A.P. Simonsen og Ingeborg Thygesen, »Kostalden«, Thorup Strand, foretrækker at være motiverne nær frem for at miste inspirationen i København

Ingeborg Thygesen har fundet sine motiver i naturen ved Thorup Strand og skildrer klitlandskaber og huse med flugt og livlig farvebehandling.

A.P. Simonsen udstiller en række landskabsmalerier, men dejligst er hans studier af kvindeskikkelser, hvoraf kan fremhæves en meget saltvandspoetisk komposition af en kvinde i havstokken, dugvåd, nyopstået fra et havbad.

A.P. Simonsen: Pige i strandkanten. (1960).

Hvordan var de så som kunstmalere?

Simonsens foretrukne genre var figurmaleri. Med sin kone som model både med og uden tøj udførte han ofte af kunstkritikerne meget roste billeder. Han malede også portrætter af lokale, ofte originaler, og han malede naturmotiver fra steder i omegnen. Han blev betragtet – også af sig selv – som lidt impressionistisk og gammeldags, der tog afstand fra tidens mere spontane og abstrakte malemåder.

I 1967 vendte Simonsen som udstiller tilbage til Charlottenborg, som han fortrød at have forladt, med nogle roste malerier. Allerede i 1970 døde han kun 63 år gammel efter af have pådraget sig en lungebetændelse, da han sad og malede landskab på Bjerget mellem Vester Thorup og Thisted.

Ingeborg var nok mere spontan og personlig. Hun malede, som omtalt i anmeldelserne, altid motiver ude i det fri på på Thorup Strand og i hendes hjemland, Sørlandet i Norge. Som enke boede hun i huset bag klitterne, men var dog meget på Sørlandet. Hun døde 76 år gammel i 1986. Christianssands Kunstforening arrangerede i 1989 en stor mindeudstilling for hende.

A.P. Simonsen: Kunstmaler Trap på Lild Strand. (Udateret). Maler Ove Trap (1909-92) udførte i 1956 det store vægmaleri af Bulbjerg i Lild Strand Forsamlingshus.

Ny Tid 21. maj 1959

Jeg går ud og prøver at stjæle et billede ... Det eneste, som betyder noget, er at få lov til at male

(...) A.P. Simonsens malerier i lade og kobus er store lærreder, hovedsageligt portrætter malet med en bred pensel og varme farver. Modellerne er folk fra egnen, som han er i nær kontakt med. Selv siger han, at han helst maler folk, som han kan snakke med, mens de sidder for ham.

– Der er jo nemlig det ved det, at det er modellens karakter, jeg søger at fæstne til lærredet. Ofte synes de jo nok, at de kunne have været malet noget kønnere, når de ser det færdige maleri. De køber ikke billedet, og mener vel egentlig, at malerier er noget underligt noget. En sådan indstilling er jeg nu slet ikke ked af, jeg kan nemlig godt lide at høre ganske almindelige menneskers syn på tingene (...)

Ingeborg Thygesen: Anna Nielsen. (1971). Anna var mor til Sara Nielsen, gift med fisker Helmer Nielsen. Sara og Helmer solgte ejendommen på Thorup Strand til malerægteparret Thygesen og Simonsen i 1958.

Ingeborg Thygesen: Fugle over klitten. (1972).

Ingeborg Thygesen: Får ved plankeværket om haven ved hjemmet. (Udateret).

Fædrelandsvennen 11. november 1989

En ekte maler minnes. Solsikker og skjeve hus, fugler i vind og klitter i storm, sauer i snoen og båter på stranden var Ingeborg Thygesens billedverden. Nå presenterer sønnen Andreas Simonsen en minneutstilling over henne i Christianssands Kunstforening. (...)

Til gjengjeld er det en udelt fornøyelse å gjense disse uvorne skildringene fra Revesand og Vesterhavet, malt i den røffe og ekspressive stil vi gjenkjenner fra så mange sørlandsutstillinger. Det er velsignet å se en slik ekte maler som Ingeborg Thygesen. Den lille smekre damen maktet å skape et utrolig sterkt uttrykk i sitt maleri – de andre bildene på Kunstforeningens småbildeutstilling har en tendens til å blekne i dette selskap! (...)

Munch hadde hun alltid svermet for, sa hun. Og hun kunne lagt til Vincent van Gogh. Hun maler bølgende munchske strender og tar opp typiske van Gogh-motiver som solsikkene og båtene på stranda. Likevel er hun seg selv, der hun fyller sine bilder med ekte malerglede. Frodighet, varme og stofflighet preger hennes kunst. I tykke lag legger hun på malingen, iblant med sparkelkniv, og makter å skape ro og inderlighet i flaten til tross for den ovorne teknikken. Hun gjengir ikke motivene naturtro, hun forenkler sterkt, arrangerer og omskaper. For henne er landskapet et middel til å gi uttrykk for en høyst personlig naturoppfattelse. Men det er en vennlig ekspresjonist vi møter i Ingeborg Thygesen. Hun er ingen idylliker, men gjenskaper likevel en verden som er god å leve i for mennesker og sauer og gjess, der de stabber rundt i klitterne rundt gården hennes i Danmark. (...)

A.P. Simonsen: Andreas, malerparrets søn. (1963).

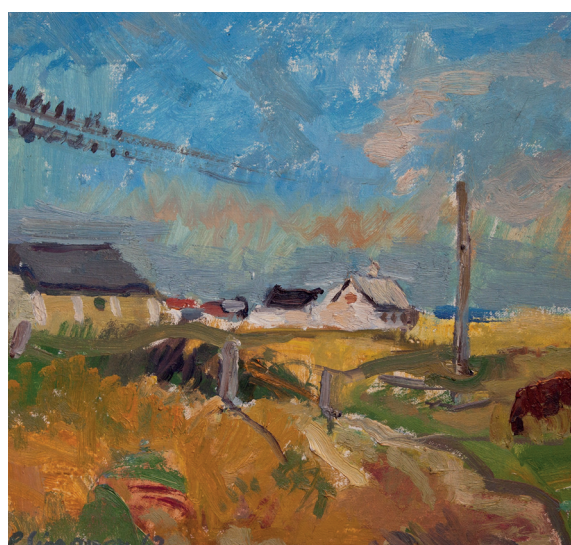
Ingeborg Thygesen: Ejeren af Fjerritslev Bryggeri, frøken Kirsten Kjeldgaard. (1981).

Ingeborg Thygesen: Båd i klitten. (1975).

A.P. Simonsen: Pige på sengekanten. (1961).

A.P. Simonsen: Den gamle redningsstation og et hus ved fiskepladsen på Thorup Strand. (Udateret).

Fyens Stiftstidende 29. januar 1967

Jammerbugten uden jammer. I dag burde den af flere grunde hedde Lat-terbugten, siger maleren A.P. Simonsen i en lille snak også om Fyn

– Er det en faglig fordel for kunstnere at gifte sig med hinanden?

– Det må være individuelt bestemt. Man siger gerne, at kunstnere ikke kan tåle synet af hinanden, men vi har nu haft det rart og har kunnet snakke sagligt om tingene. Ingen af os har prøvet at påvirke den anden, men vi har udvekslet meninger om hinandens arbejder og har haft stor fornøjelse af det, for min kone og jeg er i maleriet meget forskellige.

Malerparret fra Thorup Strand i udstillingsbygningen Filosofgangen, Odense, januar-februar 1967.

Ovenstående er en særudgave af Finn Løkkegaards artikel i Han Herred Bogen 2013, udgivet af Lokalbistoriske Samvirke for Han Herred november 2012.

Affotografering af malerier og grafisk tilrettelæggelse: Mattias Bodilsen, Bodilsen tekst & foto.

Finn Løkkegaard

Født 1932, skoletid i Viborg og Odense, studietid ved Københavns Universitet, professor dr. phil. i historie ved Danmarks Lærerhøjskole til 2002.

Bosiddende i Hareskovby, Furesø Kommune, fritidsbus siden 1973 i Thorup Strand.

Nu pensionist og beskæftiget med bl.a. lokalhistorie.

Kilder

Weilbachs Kunstnerleksikon

Artiklen er altovervejende skrevet på grundlag af følgende aviser:

- NY TID (tidligere Nordjyllands Social-Demokrat) 22. maj 1959
- Aalborg Amtstidende 7. juni 1959
- Jyllands-Posten 11. april 1960 og 31. maj 1962
- Fjerritslev Avis 8. juni 1960 og 11. april 1974
- Aalborg Stiftstidende 24. juli 1960
- Demokraten (Aarhus) 2. oktober 1960
- Thisted Amts Tidende 17. april 1962
- Fyens Stiftstidende 27. og 29. januar 1967
- Fædrelandsvennen (Kristiansand, Norge) 11. november 1989